

Ingeborg Vinther, forkvinna í Føroya Arbeiðarafelag:

— Nú mugu tey ríku gjalda

Tey flestu fakfeløgini hava nú sagt upp sáttmálan við arbeiðsgevararnar. Føroya Arbeiðarafelag segði upp mikudagin, og tað var stórum meirluti millum limafeløgini fyrri at taka hesa avgerð.

Tey 37 limafeløgini í Føroya Arbeiðarafelag eru nú biðin um at koma við krøvum til eitt felags samráðingaruppskot. Nevndin í Føroya Arbeiðarafelag samskar síðan krøvini og sendir felags samráðingaruppskotið út aftur til lokalfeløgini til góðkenningar.

Sáttmálin gongur út 1. mai. Samráðingararnar um nýggjan sáttmála kunnu ofta verða drúgv, men kortini verður ikki farið til samráðingarborðið fyrr enn í seinastu løtu.

— Vit royndu eitt árið at fáa nokur mál igjøgnum í februar mars mánað, so vit kundu verða liðug við samráðingararnar 1. mai, men mótparturin hevði ongan áhuga fyrri at byrja tíðliga. Ý sita vit altíð og samráðast seinnapartin av apríl og út í mai, sigur Ingeborg Vinther.

Hvorji krav feløgini fara at seta arbeiðsgevarunum hesu ferð, heldur hon verða ov tíðliga at siga nakað um enn, men nokur av málunum, sum áður eru blakað av borðinum, verða sjálsagt tikin fram aftur.

Eingin greivatilvera

— Eitt krav verður í hvussu er at fáa nakað upp á lønina, tí sum øll vita, er reallønin fallin nógv seinastu árin við tí seinastu samgonguni. Síðan 1980 er reallønin fallin við 20 prosentum.

— Tað merkja fólk upp á tann mátan, at tey hava færri pengar um hendur, hava minni at keypa fyrri. Pauli Ellefsen segði í nýggjársrøðuni, at føroyingar liva sum greivar. Tað kann vera, at Pauli og nógvir við honum gera tað, men tann vanligi arbeiðarin livir ikki sum greivi, sjálvt um vit kanska ikki líða neyð. Serliga tey ungu, ið hava sett seg fyrri hús, eru hart fyrispent. Arbeiðið á flakavirkjunum er eisini so óregluligt, og teir dagarnar, tá einki arbeiði er, fáa tey ikki eitt oyra. Eg hevði væntað, at spurn-

ingurin um eina arbeiðsloysisskipan fór at standa í samgonguskjalinum hjá tí nýggju samgonguni, men fyrri tað kunnu vit reisa spurningin, og tað ætla vit eisini at gera, sigur Ingeborg Vinther.

Tað eru fleiri, ið ganga arbeiðsleys. Hvussu nógv, ber ikki til at siga, tí eingi hagtøl eru.

— Krøvini, ið vit fara at seta fram, eru eisini treytað av hvorji tiltøk hetta landsstýrið fer at gera, um tollurin verður hækkaður, ella annað, ið lækkar reallønina hjá okkum uppáttur meira. Tað vildu vit alt fegin vitað, aðrenn sáttmáli verður gjørdur.

Ingeborg Vinther vónar, at tey komandi árin verða betri enn tvey ára skeiðið, sum skjótt endar.

— Seinasta ár var ógvuliga baldrut. Tað var serliga merkjamálið, sum setti rumbul í alt landið. Málið er ikki avgreitt enn, nú vit aftur fara til sáttmálasamráðingar.

Einki svar frá gamla landsstýrinum

Tí gomlu samgonguni og fyrrverandi landsstýri hevur Ingeborg litið gott at bera.

— Vit sendu teimum skriv um ymisk mál, t.d. um at fáa eina nýggja lóg um frítíðarløn, um lön-gjaldsstovurnar, um stuðul til upplýsingararbeiði o.a. Vit bóðu eisini um fund við figgjarnevndina, men ikki vit fingi so mikið sum svar upp á eina einastu áheitan frá landsstýrinum, sum var.

— Nú hava vit so fingið eitt nýtt landsstýri. Samansetingin í hesum landsstýrinum er meira eftir okkara ynski, og vit eru tí ógvuliga spent uppá, hvussu tað fer at roynast arbeiðararøsluni.

Upplýsingarfelagsskapurin

Ingeborg Vinther setir sína vón til Upplýsingarfelagsskap Verkamanna, sum átta fakfeløg nú eru limir í. Men fyrri at fáa felagsskapin at virka, mugu pengar útvegast honum. Aðrastaðni gjalda bæði tað almenna og arbeiðsgevararnir til upplýsingararbeiði, men hig-

artil hevur tað her ikki eydnast at fáa nakran stuðul. Nevndin í Upplýsingarfelagsskapi Verkamanna hevur ikki vent sær til tað nýggja landsstýrið, men í samgonguskjalinum stendur, at upplýsingararbeiði hjá verkafeløgnum skal stuðlast, og tí vænta tey, at felagsskapurin fær umstøður til at virka.

Sjálvt um UV ikki hevur virkað, so hevur upplýsingararbeiði verið gjørt. Føroya Arbeiðarafelag hevur hildið fram við sínum skeiðvirksemi, sum fær stuðul frá tí danska AOF, og hini feløgini í UV hava kunnað sent sínar limir á tey skeiðini.

Fakligan landsfelagsskap

Ingeborg Vinther heldur eisini, at Upplýsingarfelagsskapurin kann verða grundarlagið undir øktum samstarvi millum fakfeløgini.

— Nú so nógv feløg eru limir í Upplýsingarfelagsskapinum, áttu møguleikarnir fyrri at funnið saman og gjørt ein fakligan landsfelagsskap at verið størri. Tað er einasti máti at styrkja fakfelagsrøsluna, sigur Ingeborg Vinther. Hon heldur, at fleiri og fleiri eru fyrri at gera ein slíkan felagsskap.

— Eitt annað mál, sum vit kunnu arbeiða saman um er at seta á stovn ein føroyskanarbeiðarabanka. Tann spurningurin hevur ofta verið frammi á fundi í Føroya Arbeiðarafelag. Tað hevði ikki verið ógjørligt, um øll fakfeløgini stóðu saman. Men fyrst av øllum mugu feløgini finna saman, tað ber ikki til at heingja seg í, at vit arbeiða á hvør sínum fakoki.

7.500 limir

Tey 37 lokalfeløgini í Føroya Arbeiðarafelag hava tilsamans 7.500 limir. Millum tey 37 er eisini Arbeiðskvinnufelagið Fjallbrúður, sum seinasta summar segði seg úr Føroya Arbeiðarafelag, men sum sambært lógini ikki kann verða leyst fyrr enn við árslok.

Teir 7.500 limirnir arbeiða á flakavirkjunum, arbeiða við vegar, havna-

og bergholsgærð. Føroya Arbeiðarafelag hevur eisini spesialarbeiðarar, ein sersáttmála fyrri landarar og ein fyrri teir, ið arbeiða á flogvøllinum.

Sáttmálin, sum nú gongur út, er ein tvey ára sáttmáli. Ingeborg ivast í, um tað er rætt at gera sáttmálar fyrri so langt tíðarskeið, tí myndugleikarnir kunnu gera tiltøk, sum seta reallønina niður. Hinvegin er tað stríggðið fyrri allar partar, um sáttmálin bara er fyrri eitt ár. Júst sum avtala er gjørd millum partarnar, er neyðugt at gera klárt til næstu samráðingar.

Summi fáa

— Hvát vænta tit tykkum, nú tað stendur so illa til figgjarliga í landinum?

— Alt tað seinasta árið hevur verið sagt, at so illa stendur til figgjarliga, at vit eru á veg niður í avgrundina.

Reallønin hjá lønmótakarunum er bara fallin, vit hava eina pristalskipan, ið ikki virkar, sum hon skal, t.v.s., at vit fáa ikki fyrri tað, ið vorurnar hækka.

Samstundis siggja vit allar milliónborgirnar á Hálsti í Havn og aðrastaðni út um landið. Og allar bátarnar, ið koma til landið, sum bara fara til tað almenna eftir pengum. Vinningurin fer í teirra egna lomma, men tá á stendur, skal tað almenna, fólk, gjalda. Vit siggja, at tey, sum eru rík, fáa bara meira, og tey, ið litið hava fáa uppaftur minni.

Tá vit siggja slíkt, mugu vit spyrja, um tað veruliga er so illa státt. Ein partur av fólkinum kann ikki sleppa at hóreiggja sær so. Skattapengarnir mugu koma til skjals, og gerast má ein studningsskipan, sum kemur fiskimonnunum til góðar og ikki bara teimum fáu, ið nú fáa ágóðan.

— Sum fakfelagsleiðarar kunnu vit ikki bara seta okkum hendur í favn og siga, at tað stendur so illa til í landinum, at vit ikki kunnu krevja nakað. Tá ein partur av fólkinum ger, sum hann vil, hava vit eisini krav uppá at fáa okkara. Vit eru eisini borgarar í landinum, sigur Ingeborg Vinther.

— Fakfeløgini fara ikki at seta seg hendur í favn og einki krevja, tí figgjarliga stendur illa til í landinum. Tá ein partur hóreiggjar sær, sum hann vil, hava vit onnur eisini rætt til at fáa okkara, sigur Ingeborg Vinther, sum eins og aðrir fakfelagsleiðarir er við at fyrirreika seg til sáttmálasamráðingararnar við arbeiðsgevararnar.

Skeið í heimavirki

Dansk Husflidsselskab hevur boðið sær at vera vertur á Norðnum heimavirkskeiði í døgnum 21.-27. juli 1985 á handdarbeids-skúlanum í Kerteminde.

Á Norðnum heimavirkingistíð í Hotel Nyborg Strand á sumri 1983 varðs kotið um at útvega heimavirksfólki í norðurlondum møguleika at hittast á hvorjum ári á skeiði, fyrri at stimbra norðnt samarbeiði innan heimavirki.

Dansk Husflidsselskab bjóðar 150 fólki at luttaka á tilikum skeiði. Allir lærararnir eru danir, ið fara at geva frálæru í at brodera, spinna, flætta, skera úr træ, brýna steinar, tilevna leikutoy úr træ, knippla, binda, hekla, veva fornaldarveving, veva á rammuvevi, málmal postalín, tilevna úr leiri, málmi, leðri, skinni, horni, beini v.m.

Um kveldarnar verður ymiskt til skemtunar, fólkadansur, sangur, útferð v.m. Luttakararnir skulu mæta á skúlanum seinnapartin 21. juli og

fara avstaðaftur fyrrapartin 27. juli. Skeiðið endar 26. juli við fram-sýning.

Luttakararnir kunnu eta á skúlanum. Møguligt er at velja at fáa song við seingjar-klaðum á skúlanum, at sova í tjaldi/vogni á grundstykki skúlans, ella at hava luft-madrass við og sova í soviðhøllini á skúlanum.

Skeiðið kostar 300 kr. fyrri vaksni, meðan børn undir 14 ár sleppa fyrri onki.

Matur við innivist á skúlanum kostar 1.000 kr. fyrri vaksni og 350,- kr. fyrri børn undir 14 ár og 800 kr. fyrri vaksni og 250,- kr. fyrri børn undir 14 ár, um sovið verður í tjaldi/vogni ella í soviðhøllini.

Fólk, ið ætla at luttaka á skeiðnum, verða biðin um at siga Dansk Husflidsselskab, Gedskovvej 3, DK-5300 Kerteminde, telf. 09 - 322096 frá í seinasta lagi 1. mai 1985.

Tilmeldingarskjalur eru at fáa í Føroyskum Heimavirki, Kongaráðni, Tórshavn, sum eisini gevur gjøllari frágreiðing.

randi